

1.6 Bespreekbaar maken ethische vraagstukken

Bij palliatieve zorg en dementie kom je regelmatig voor ethische dilemma's te staan. Behandelen we wel of niet? Hoe ga ik om met de autonomie van de cliënt, bijvoorbeeld als hij niet gewassen wil worden? Wat doe ik bij wilsonbekwaamheid, uitzichtloos lijden en een euthanasiewens? Hoe ga ik om met de rol van familieleden?

We hebben tijdens de workshop allereerst stilgestaan bij wat Ethiek eigenlijk is. Ethiek is kort gezegd: nadenken over: wat is het goede om te doen? Bijvoorbeeld dat het niet goed is om te liegen, maar: mag een leugentje om bestwil soms wel? Laat je een briefje achter, als je schade hebt gereden aan een auto? En doe je dat ook, als de auto van iemand is, waarvan je weet dat hij dat een keer bij jouw auto heeft gedaan, zonder een briefje achter te laten? Ethiek is dus heel alledaags: dagelijks maak je, bewust of onbewust, afwegingen over wat nu het goede is om te doen.

Ethiek in de zorg is specifiek: nadenken over: wat is goede zorg? Dan gaat het niet om goede zorg in technische zin. Je kunt bijvoorbeeld een injectie op technische perfecte wijze geven, maar dat is nog geen goede zorg, als iemand die injectie helemaal niet wil. Het gaat dus om de vraag wat goede zorg is voor deze concrete persoon.

Aan de hand van korte casuïstiek hebben we geoefend met ethische dilemma's in de zorg. Daarbij hebben we ontdekt dat dilemma's ontstaan als verschillende waarden botsen. Toch zal je in een dilemma moeten kiezen: welke waarde vind ik in deze situatie het zwaarst wegen?

Bij complexere dilemma's helpt het om tijdens een Ethisch Beraad aan de hand van enkele stappen het dilemma uit te pluizen. We hebben een dilemma besproken, waarin een dochter van een bewoner met gevorderde dementie en slikproblemen sondevoeding eist, vanwege hun levensovertuiging. Aan de hand van vier stappen hebben we deze casus besproken, om zodoende tot een goede oplossing in een complexe casus te komen. Deze stappen hebben de deelnemers meegekregen, zodat ze in hun eigen (werk)situatie ethische dilemma's bespreekbaar kunnen maken.

Contactpersoon:

Tim van Iersel, geestelijk verzorger en ethicus WoonZorgcentra Haaglanden